

Αλληλοσυγκρουόμενες επιστημονικές απόψεις για τον εγκεφαλικό θάνατο

/ [Πεμπτούσία](#)

The human brain Διαφορετικές προσεγγίσεις υπάρχουν μεταξύ των επιστημόνων σχετικά με τις κινήσεις που παρατηρούνται σε ασθενείς που έχουν διαγνωστεί ως εγκεφαλικά νεκροί. Κάποιοι θεωρούν τις κινήσεις αυτές ως επιβεβαίωση της διάγνωσης, ενώ άλλοι αμφισβητούν την ίδια την έννοια του του εγκεφαλικού θανάτου.

Ο αναπληρωτής καθηγητής εντατικής θεραπείας κ. Σεραφείμ Νανάς στο βιβλίο του «εγκεφαλικός θάνατος»⁷⁹ γράφει «...τα νωτιαία αντανακλαστικά είναι αυτόματες στερεότυπες, απλές ή και σύνθετες κινήσεις που εκδηλώνονται μετά από την αυτονόμηση περιφερικών κέντρων. Η παρουσία νωτιαίων αντανακλαστικών δεν αποκλείει την διάγνωση του εγκεφαλικού θανάτου...»⁸⁰ Επίσης σε άλλο σημείο ο κ. Νανάς υιοθετώντας την απάντηση που έδωσε η Ελληνική Εταιρεία Εντατικής Θεραπείας προς αυτούς οι οποίοι αμφισβητούν τον εγκεφαλικό θάνατο υποστηρίζει: «...τα νωτιαία αντανακλαστικά όχι μόνο δεν αποκλείουν τον εγκεφαλικό θάνατο αλλά αντιθέτως αποτελούν ένδειξη εγκεφαλικού θανάτου...».

Διαφορετική γνώμη για τα «νωτιαία αντανακλαστικά» φαίνεται να έχει ο κ. Καρακατσάνης καθηγητής Πυρηνικής Ιατρικής του ΑΠΘ. Σε άρθρο του «Η επινόηση του εγκεφαλικού θανάτου λόγοι, ασυνέπειες και αντιφάσεις»⁸¹ γράφει τα εξής: «...κατά την πρώιμη φάση της καταπληξίας (νωτιαίο shock) στον άνθρωπο δεν είναι δυνατόν να εκλύεται οποιοδήποτε αντανακλαστικό ούτε να πραγματοποιείται οποιαδήποτε κίνηση. Περαιτέρω, ουδέποτε έχουν παρατηρηθεί «αντανακλαστικοί αυτοματισμοί» σε ασθενείς με τραυματικές βλάβες κατά την ανώτερη μοίρα του νωτιαίου μυελού...».⁸²

Επίσης ο επίκουρος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Εμμανουήλ Παναγόπουλος σε άρθρο του «Εγκεφαλικός Θάνατος: η άλλη θέση»⁸³, υποστηρίζει πως «...στους εγκεφαλικά νεκρούς έχουμε διατήρηση αυτόνομων αντανακλαστικών του νωτιαίου μυελού και αυτόματες κινήσεις -το σημείο του Λαζάρου- για την κατάργηση των οποίων απαιτείται η χορήγηση μυοχάλασης κατά την αφαίρεση των οργάνων...».

Σε σχετικά πρόσφατο βιβλίο του καθηγητή Wijdicks θερμού υποστηρικτού του εγκεφαλικού θανάτου 84 αναγράφεται ότι έχουν παρατηρηθεί σωματικές κινήσεις σε εγκεφαλικά νεκρούς ασθενείς γενικώς κατά την δοκιμασία της άπνοιας, κατά την διάρκεια της προετοιμασίας του ασθενούς από το νοσηλευτικό προσωπικό για μεταφορά κατά την τομή των κοιλιακών τοιχωμάτων για λήψη των ζωτικών τους οργάνων, ακόμη και στο νεκροτομείο. Ο ίδιος συγγραφέας αναφέρει ότι η πλέον εντυπωσιακή κίνηση σε ε.ν ασθενείς είναι μια σύντομη προσπάθεια του σώματος να ανακαθίσει μέχρι την γωνία των 40-60 μοιρών. Τέτοιες σύνθετες κινήσεις παρατηρήθηκαν σε ποσοστό 39% σε εγκεφαλικά νεκρούς ασθενείς.

Αξιοσημείωτη είναι η σύσταση του ίδιου συγγραφέα να δίνονται παραλυτικοί παράγοντες στους εγκεφαλικά νεκρούς ασθενείς όταν παρατηρούνται επανειλημμένος οι κινήσεις αυτές κατά την διάρκεια της λήψης των ζωτικών τους οργάνων⁸⁵. Εδώ αξίζει να σημειωθεί ότι στις οδηγίες της αμερικανικής εταιρείας εντατικής θεραπείας που μάλιστα προσυπογράφει και ο Robert Truog αναφέρεται τα εξής: «...οι κλινικοί θα πρέπει να γνωρίζουν πάντως, ότι οι εγκεφαλικά νεκροί μπορεί σπάνια να παρουσιάζουν δραματικές κινήσεις, που οφείλονται στην ενεργοποίηση των σπονδυλικών κινητικών νευρώνων και είναι γνωστές ως σημείο του Λαζάρου. Τέτοιες κινήσεις γενικά συμβαίνουν είτε κατά την διάρκεια του τεστ άπνοιας ή μετά την αποσύνδεση από τον αναπνευστήρα και θεωρείται πως σχετίζονται με την απότομη επίδραση της υποξίας ή της ισχαιμίας επί των σπονδυλικών κινητικών νευρώνων. Οι κλινικοί πρέπει να προετοιμάσουν τους συγγενείς για το τι μπορεί να αντικρύσουν ώστε να μην αναστατωθούν από τον φόβο ότι η διάγνωση του εγκεφαλικού θανάτου πιθανώς να είναι εσφαλμένη...».⁸⁶

79 Νανάς Σεραφείμ., *Επιστημονική θεώρηση του εγκεφαλικού θανάτου*, εκδόσεις Σταμούλη., Αθήνα 2006

80 Νανάς Σεραφείμ, βλ. μν.εργ. σελ. 62

81 Καρακατσάνης Κ. (2012), «*Η επινόηση του «Ε.Θ.»*», *λόγοι, ασυνέπειες και αντιφάσεις*». Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://www.imglyfadas.gr/portal/gr/details.asp?cdPro={99C57483-E2FE-4C81-BC03-914632C618C3}>, (πρόσβαση στις 3-2-14)

82 Οπ.π

83 Παναγόπουλος Ε. (2013), «Εγκεφαλικός θάνατος: Η άλλη θέση». Διαθέσιμο στο δικτυακό τόπο: <http://www.pentapostagma.gr/2013/03/KARDIA-dwrea-organwn.html#.Uu8GcbR9hmU> (πρόσβαση στις 3-2-14)

84 Wijdicks EFM. Brain death. Philadelphia, Lippincott Williams and Wilkins, 2001, σελ. 73-74 και βλ. Στο Καρακατσάνης «εγκεφαλικός θάνατος και μεταμοσχεύσεις οργάνων», σελ. 101

85 Καρακατσάνης μν.εργ. σελ.101

86 Truog Robert et al, Recommendations for end of life care in the intensive care unit: The ethics committee of the society of critical care Medicine, critical care Medicine 29(12) :2342, 2001. Και βλ. στο Νικόλαος (Χατζηνικολάου) Μητροπολίτης Μεσογαίας και Λαυρεωτικής, βλ. μν.εργ. σελ. 43

Παρατήρηση: η ΠΕΜΠΤΟΥΣΙΑ συνεχίζει την παρουσίαση με τη μορφή σειράς άρθρων της μελέτης “Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ ΥΠΟ ΤΟ ΠΡΙΣΜΑ ΤΗΣ ΝΕΥΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ Η ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ”, του θεολόγου και νοσηλευτή **Νικόλαου Στανίτσα**. Πρόκειται για αναθεωρημένης έκδοση του κειμένου που κατατέθηκε ως διπλωματική εργασία στη Σχολή Ανθρωπιστικών Σπουδών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου με επιβλέποντες καθηγητές τους ΚΟΪΟ ΝΙΚΟΛΑΟ, ΦΑΝΑΡΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟ και ΛΟΗ ΝΕΚΤΑΡΙΟ.